

Specialeresumeer

Klassisk filologi

- Lene Carlskov En komparativ undersøgelse af den gamle komedie og moderne satirisk tegnefilm med henblik på at opstille en fælles poetik, blandt andet med fokus på fællestræk ved de primære karakterer **2**

Klassisk arkæologi

- Krishna Maria Olsen Hero-Cult in Classical and Early Hellenistic Period—A Case of Theseus **5**
- Eva Mortensen The transforming cityscape of Ionia: Recollecting the past in Ephesos, Metropolis and Magnesia ad Maeandrum **7**

Den gamle komedie og moderne satirisk tegnefilm

Af Lene Carlskov

En komparativ undersøgelse af den gamle komedie og moderne satirisk tegnefilm med henblik på at opstille en fælles poetik, blandt andet med fokus på fællestræk ved de primære karakterer

This paper aims at deciding whether there are common poetic principles that connect Aristophanes, the writer of Old Comedy, with Mike Judge, the creator of *Beavis and Butt-Head*, and Matt Stone and Trey Parker, the creators of *South Park*. It also seeks to establish whether there is more than a superficial likeness between the ugly - in looks and behaviour – protagonist of Old Comedy and the ugly protagonists of the modern satirical cartoons, and whether a possible likeness consists of something else than features which can also be found in the heroes of New Comedy. After a short account of the coinciding use of artistic means that effected the thought of comedy and cartoon as congenial entities follows a refutation of the most obvious objections against the idea. While the claim that fifth century Athens was a closed, tribalistic society is easily dismissed, an examination of the city state's political system shows the unreasonableness of assuming that Old comedy was forced to deliver a positive representation of the surrounding society because it was financed by the state. An examination of the capacity of the theatre of Dionysos and the geography of Attica renders probable that the attendance at the dramatic festivals was not a privilege of the wealthy. This puts an end to the idea that Old Comedy is a representation of upper-class ideals as open partiality would cause substantial damage to the comedy writer's chances of victory. Likewise, it is possible to dismiss the claim that Old Comedy, being part of a revitalizing ritual, was unable to hold any real social criticism. First of all, as this function was formulated several centuries after their *floruit* it seems highly unlikely that it should have effected the writers of Antiquity who more likely measured the quality of their work by its ability to make people laugh. Secondly it does not ring true that revitalisation is only reached through confirmation, particularly not in Classical Athens where the laughing community of comedy made it possible to utter and receive criticism in an atmosphere more friendly than the one of the assembly and the law courts. All things considered it seems safe to conclude that Aristophanes worked under circumstances similar to the ones of his present day colleagues.

From this outline of the poet's conditions attention is now turned to his audience. The account of the Athenian constitution has already showed that there is good reason to consider the spectators of Old Comedy to be as ideologically multifarious as the TV viewers of today. Moreover, on further consideration it becomes obvious that the relation between author and audience on one important point is exactly the

Komedie og tegnefilm

Af LENE CARLSKOV

same: They are part of the same social, geographical and cultural community and as such they share an extensive frame of reference. Together with the results of the previous investigations this insight makes it possible – surprisingly – to offer an explanation as to why *Beavis and Butt-Head* and *South Park* appeared exactly in the nineteen nineties. That this an unexpected by product of the refutation of the objections against the comparison of Aristophanes, Judge and Stone and Parker seems yet another reason to continue the project.

After it has been secured that the foundation is sound it is time to address the primary point of interest. The poetological principles behind the comedies of Aristophanes and *Beavis and Butt-Head* and *South Park* are laid down through analysis of relevant passages of their texts and – in the case of the modern cartoons – of interviews. In spite of immediate differences the final results were remarkably alike. Both Aristophanes, Mike Judge and Matt Stone and Trey Parker have high standards as to how the comedy writer should handle his material, and a deeper reading reveals their demand is basically the same. Aristophanes and Stone and Parker may strongly emphasize the importance of creative originality but the actual demand is not one of avoiding repetition, but of mastering the art of turning well-known gags, character types and plot devices into something new by adding a distinctive mark of one's own. This is exactly what is described in the reconstructed poetics of Mike Judge where it is pointed out that every comedy writer should strive at finding the comic core of his act – his personal quality – and design every other aspect of the comedy in a complementary way. Though this is interesting it is even more fascinating that all the involved writers show a preference for the depiction of negative phenomena in their society. Once again there are certain immediate differences. Aristophanes, Stone and Parker announces that the production of satire is a question of moral duty, whereas Mike Judge in a typical low-key manner merely points out that the depiction of the negative is the condition for satire. On the other hand Judge, Stone and Parker share the ideal of an ideologically open comedy which like a Rorschach test supplies it's spectator with the room necessary for an examination of his or hers own emotions. The question is how Stone and Parker with this *in mente* can defend to take pride in the moral core of *South Park*, especially when they themselves have mentioned the damaging effect it inevitably has if one set of fixed values is allowed to dominate the comic discourse. By describing the codependent relationship between the poet and his society Aristophanes gives us the answer: It is not the author, but his audience who decides the subjects of the comic discourse for it will not be successful unless they feel it is relevant. Thus the comedy writer must limit his own statement to an evaluation of the attitudes represented to him by the surrounding community but he will be unable to do this in a meaningful way without the backdrop of strong personal

Komedie og tegnefilm

Af LENE CARLSKOV

values of his own. That this principle also governs the work of Mike Judge and Matt Stone and Trey Parker is on one side underlined by the fact that their sharpest satirical attacks clearly are responses to statements already uttered in the public space, on the other side by the circumstance that their work by critics and fans alike has been described as cynical and nihilistic.

The poetological examination is closed with the planned comparison of the “ugly” protagonists who turn out to be deeply connected by their physical, political and economical powerlessness. The choice of main characters distinguished by a low placement in the social hierarchy seems a direct consequence of the ideal of the ideologically open comedy, and the theory is confirmed by the fact that New Comedy has chosen quite a different hero, namely the young man on the brink of entering full authority. As such he has no real interest in questioning the existing order; though he may be rebellious, he will eventually confirm it, and this seems to reflect that New Comedy does not have the same questioning attitude to its particular subject – the domestic life – as Old Comedy and the modern satirical animation has to their. It should not, however, be seen as an expression of fundamental poetological differences: The Old Comedy and the modern cartoons are generally speaking as much in favour of the traditional family structure as New Comedy. That New Comedy, on the other hand, has not lost the keen eye for reprehensible occurrences is shown by the circumstance that it focuses on that period of the life of a family where both generations are most liable to deserve criticism.

Hero-Cult in Classical and Early Hellenistic Period

Af KRISHNA MARIA OLSEN

Hero-Cult in Classical and Early Hellenistic Period—A Case of Theseus

Formålet har været at undersøge hero-kult i Athen i klassisk- og hellenistisk periode med fokus på Theseus. For at vise dette har jeg gjort brug af arkæologiske materialer, antikke kilder og epigrafik, hvor kollektiv erindring er benyttet for at vise synligheden af hero-kult.

I det første kapitel er der fokus på hero-kult i en overordnet sammenhæng, hvor der tages fat på forskellige facetter inden for hero-kult i Athen. De forskellige karakteristikker og deres religiøse rolle i det athenske landskab bliver præsenteret. Religionen i Athen varierede meget i de forskellige *demer* med en polyteistisk religion, hvori heroerne havde en plads. De kan sammenlignes med guder, i og med at de var tæt på at dele magt i form af privilegier. Forskellen er dog, at guderne var udødelige, mens heroerne havde levet dødelige liv. Når det kommer til at beskrive heroer, forekommer det ikke så let, da de har forskellige træk og er flertydige. Som eksempler på hero-typer findes der grundlæggere, sportsudøvere, mytiske heroer og krigsheroer, som alle sammen har det fælles træk, at de blev ophøjet til kultstatus efter deres død.

Der var ikke restriktioner for, hvor en hero kunne begravnes, hvilket kan ses ved, at de blev tilbedt ved steder som på Agoraen eller ved bymuren. Ikke kun graven var betydelig, men også knoglerne af den afdøde, som fungerede som en slags talisman for den *polis*, der var i besiddelse af knoglerne. Ved graven blev der udført ritualer i form af ofringer. Disse kan være ofringer af dyr, men også blodløse ofringer som af brød og frugt. Tilhørende var også altre med diverse funktioner.

Athenerne tog Theseus til sig ved at revidere hans myte for at gøre ham til en athensk hero. Han blev hermed gjort til en patriotisk hero med det formål at fremme politisk propaganda og en figur, som athenerne kunne efterligne. Hans myter er omfattende, dog er der kommet fokus på rejsen til Kreta og hans syv arbejder. Hans arbejder foregik på strækningen mellem Troizen og Athen, hvor han dræbte de fredløse med deres egne våben. Theseus udsendte et budskab om at stræbe efter det bedste i samfundet, som *epitaphios logos* også har et budskab om. Athenerne hyldede dem, som døde i krig med en offentlig begravelse og en begravelsestale, kaldet *epitaphios logos*. Dette skete i det 5. og 4. årh. f. Kr, hvor den mest kendte tale er den af Perikles, nedskrevet af Thykudid. Theseus og hans dyder var derfor brugt som et eksempel hertil.

Hero-Cult

Af KRISHNA MARIA OLSEN

Theseus` myter blev fremstillet på vaser, hvor de blev brugt som propaganda for både Peisistratos og Kleisthenes. Denne athenske hero blev sammenlignet med tyrandræberne, Harmodius og Aristogeiton, og dette kan ses i hans positurer i nogle af scenerne fra hans arbejder. Dette er synligt på både vaserne, der blev brugt til *symposium*, men også de arkitektoniske detaljer, der pryder templet på Kolonos Agoraios. En af scenerne, hvor Theseus bryder med Kerkyon, kan ligne brydning, der var en af disciplinerne i Theseia. Dette var en stor begivenhed i både 4. og 2. årh. f. Kr., hvilket fremgår tydeligt af steler med indskrifter, der blandt andet viser et regnskab over hvor mange penge, der blev indkrævet ved salg af skind, programmet for festivalen samt lister med navne af vinderne af de forskellige sportsgrene. Stelerne er dog ikke ens, idet indskrifterne fra det 4. årh. f. Kr. ikke har et bevaret program for festlighederne, mens indskrifterne for det 2. årh. f. Kr. har. Der er her tale om et muligt klassisk ideal.

Lokaliseringen af Theseion, stedet for Theseus` kult, står stadig hen i det uvisse. Diskussionen går på, om templet på Kolonos Agoraios er dedikeret til Theseus eller Hephaistos. Argumentationen til fordel for Hephaistos går på, at der er fundet bronzestøberier i området omkring templet, derfor har de moderne forfattere tolket metoperne på templet til at symbolisere smedeguden. Der er udbredt enighed om denne identifikation, dog er der forfattere, der er uenige. Da Theseus er afbilledet på metoperne, er de af den overbevisning, at kultstedet tilhører den athenske hero. En del antikke forfattere, specielt Pausanias, refererer til Theseion, men fortolkningen af disse tekster har delt sig i to. Uden arkæologisk evidens for en dedikation er det derfor vanskeligt at afgøre med sikkerhed, hvem templet på Kolonos Agoraios tilhører; dog er det sikkert, at Theseus` kultsted har eksisteret.

Disse eksempler på hvordan heroerne har været synlige i gadebilledet, tyder på, at de har haft en stor rolle i det athenske samfund. Ved hjælp af antikke tekster samt arkæologiske fund som visuelle medier og indskrifter, kan man se, at ideen med at bevare heroernes arv har været en del af en kollektiv erindring, som stadig kan ses den dag i dag.

The transforming cityscape of Ionia

Af EVA MORTENSEN

The transforming cityscape of Ionia: Recollecting the past in Ephesos, Metropolis and Magnesia ad Maeandrum

I den sydvestlige del af Lilleasien var der byer af forskellig oprindelse og med meget forskellige historier bag sig. Nogle byer var grundlagt af de migrerende grækere sent i 2. årt. f.Kr., nogle var indfødte byer grundlagt af hellenistiske konger, mens andre først blev grundlagt i hellenistisk tid. Alle disse byer, som gennem tiden desuden havde været i hænderne på forskellige overordnede magter, blev i 133 f.Kr. en del af det romerske imperium. Efter afslutningen på borgerkrigene i 31 f.Kr. var der tilmed fred i riget, og byerne fik en mulighed for at blomstre.

I dette speciale studeres, hvorledes tre joniske byer greb tilbage til deres fortid, idet de stod over for de nye romerske magthavere. Mere præcist studeres forandringerne i byernes offentlige rum i perioden 133 f.Kr. – 14 e.Kr. (fra det tidspunkt hvor provinsen *Asia* dannes til Augustus' død), og hvordan byernes erindring om fortiden afspejles i disse ændrede bybilleder. Med udgangspunkt i erindringsteori skabes et overblik over byens historie og dermed det, der danner baggrund for byens 'kulturelle hukommelse'. Herefter analyseres bybillederne med henblik på at vise, hvordan denne 'kulturelle hukommelse' kommer til udtryk.

De tre inddragede byer er Ephesos, Metropolis og Magnesia ved Mæanderfloden. Ephesos var en stor by ud til kysten, og byen spillede en stor politisk rolle for regionen igennem hele byens historie. Derimod lå Metropolis og Magnesia, mindre i såvel størrelse som i politisk betydning, inde i landet. Både Ephesos og Magnesia var gamle græske byer grundlagt af de migrerende grækere – Ephesos af jonerne og Magnesia af æoerne. Metropolis derimod var formentlig en seleukidisk gengrundlæggelse. Derudover informerer de skriftlige kilder, såvel antikke forfattere som det epigrafiske materiale, om en række begivenheder, der involverede hver af byerne.

Hver by fremdrager erindringen om gamle begivenheder, mytiske eller historiske, i deres bybillede i de første ca. 150 år efter området kommer under romersk kontrol. I deres tidlige interaktion med det ekspanderende romerske rige, bliver den lokale historie styrket. På baggrund af analysen af de tre forskellige byer er det muligt at drage nogle overordnede følgeslutninger vedrørende byernes brug af den 'kulturelle hukommelse'. I alle byerne benyttes skytsgudinden/guden i bybilledet, blandt andet for at etablere en forbindelse mellem fortiden og den romerske fremtid og for at afbalancere det romerske ud-

The transforming cityscape of Ionia

Af EVA MORTENSEN

tryk, hvilket optræder i nogle af de nye bygningsværker. Også heroer spillede en stor rolle i alle tre byer; Efesos henter den mytiske grundlægger Androklos frem af erindringen og benytter ham i skabelsen af et nyt byrum. Magnesia iscenesætter Themistokles, mens Metropolis kompenserer for sin 'korte fortid' uden mytiske helte ved at inkorporere deres mange nye helte i bybilledet. Samtidig med, at de dykker ned i fortiden, husker de alle steder at vise deres loyalitet over for romerne, og denne loyalitet er at finde på prominente og tilgængelige steder i byerne – i Efesos er den at spore i alle de offentlige byrum, i Magnesia kommer den til udtryk i Artemishelligdommen, og i Metropolis finder man den på byens agora og i teatret.

Selvom der er disse overensstemmelser i de tre byers bybillede, så bruger de erindringen på forskellig vis, og i Efesos har det desuden været muligt at spore en forskel i, hvilke aspekter der lægges vægt på, alt efter om bygningerne blev til før eller efter Augustus blev enehersker. For at kunne afgøre om for eksempel forskellig oprindelse i forhold til region og forskelligt indlemmelsestidspunkt i det romerske rige har nogen indflydelse på, hvordan fortiden bruges i bybilledet, må det studerede område udvides – det gør jeg i mit ph.d.-projekt, hvor også kariske, lykiske og pisidiske byer vil blive undersøgt.